

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectionem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Christus Lucæ 4. & faciunt sensum iuxta communem expositionem: ideo Spiritum Sanctum esse in anima Christi per donum gratiæ habitualis, quia ipse per unionem hypostaticam unctus est gratiâ increatâ.

3. Probatur secundò authoritatibus Patrum: Ambrosius enim lib. 1. de Spiritu Sancto cap. 8. exponens illud Psal. 132. *sicut unguentum in capite*, hoc unguentum dicit esse gratiam quæ communis est Christo & nobis, atque adeo habitualis. Augustinus verò lib. 15. de Trinit. cap. 26. loquens de donatione Spiritus Sancti per gratiam sanctificantem: *Dominus ipse Iesus (inquit) non solum Spiritum Sanctum dedit ut Deus, sed etiam accepit ut homo, & propterea dictus est plenus gratiâ, quia unxit cum Deo Spiritu Sancto, non utique oleo visibili, sed dono gratiæ, quod visibili significatur unguento, quo baptizatos ungit Ecclesia.* Ubi sermo est aperte de dono gratiæ creatæ & habitualis. Demum Bernardus homil. 4. in Missis est, explicans illa verba Lucæ 1. *Ideoque & quod nascitur ex te sanctum*, sic habet: *Posuit indefinitè sanctum, quia quidquid illud sit, quod Virgo genuit sanctum, proculdubio ac singulariter sanctum fuit, & per Spiritus sanctificationem, & per Verbi assumptionem.* Quibus verbis aperte in Christo duplicem gratiam distinguit, assumptionis videlicet, quæ est increata, & substantialis; & sanctificationis quæ est creata, & accidentalis.

4. Probatur tertio rationibus D. Thomæ hic art. 1. Prima est: Quantò aliquod receptivum est proximius causæ influenti, tantò magis de illius influxu participat: Sed Deo qui est causâ gratiæ, proximius accedit anima Christi, quàm omnes alia intellectuales creaturae, cum sit illi hypostaticè unita, quæ unio nulli alteri convenit: Ergo in se recipit habituales gratiam perfectissimè.

5. Secunda: Oportuit ut anima Christi Domini præter physicam unionem ad Verbum, aliam haberet, scilicet per cognitionem & amorem beatificum; alias cum beatitudo in Dei cognitione consistat, beatitudine perpetuò careret: Sed ad connaturalem illorum actuum elicentiam (qualis animam Christi decebat) necessaria fuit gratia habitualis, ut articulo sequenti patebit: Ergo tali gratiâ fuit prædita.

6. Tertia: Perfectio quæ communicatur effectui, præexistit formaliter in causa efficiente, si imperfectionem non dicat repugnantem causæ: Sed anima Christi Domini influit gratiam habituales in animas iustorum, & alias gratia habitualis non dicit imperfectionem illi repugnantem, ut constabit ex solutione argumentorum: Ergo illam habuit formaliter.

7. Adde quod, omnis perfectio spiritualis competens hominibus iustis, concedenda est humanitati Christi, si nec pugnet cum visione beatifica, nec cum unione hypostatica: Sed gratia habitualis est maxima perfectio spiritualis, competens animabus iustorum, & alias non pugnat cum visione beatifica, vel cum unione hypostatica, ut etiam ex objectionum solutione patebit: Ergo animæ Christi tribuenda est.

S. II.

Solvuntur objectiones.

8. Obijcies primò: Si in Christo ut homine esset gratia habitualis, sequeretur illum esse filium Dei adoptivum: Sed hoc dici nequit, ut docet S. Thomas infra q. 23. art. 4. Ergo nec illud. Sequela probatur: Esse filium adoptivum est effectus

A formalis gratiæ habitualis: Sed forma nequit esse in subiecto sine suo effectu formali: Ergo si gratia habitualis in Christo, nisi filius Dei adoptivus sit.

Confirmatur: Gratia habitualis non potest esse in Christo, nisi ratione illius constituitur spiritualiter genitus: Sed spirituales generationem consequitur filiationis relatio: Ergo non potest gratia habitualis in Christo constitui, nisi aliquam filiationem illi tribuat, & consequenter adoptivum. Minor patet, Major verò suadet. Ideo homo purus constituitur per gratiam spiritualiter genitus, quia ratione illius naturam divinam sub conceptu naturæ participat: Sed Christus in quantum homo, si habituali gratiâ exornetur, participat ratione illius Dei naturam, sub conceptu naturæ: Ergo redditur spiritualiter genitus.

Ad objectionem nego sequelam: Majoris, ad id probandum, aliqui cum Cabrera hic sup. A negant absolutè Majorem: cum enim (inquit) effectus secundarius sit propria passio principis formæ à qua fluit, si forma est aliquid absolute solutum, unde cum filiatio adoptiva sit relatio prædicamentalis, nequit propriè dici effectus secundarius gratiæ habitualis, sed solum aliquid consequens illam, in subiecto tamen capax: Hæc solutio & doctrina probabiliter non caret.

C Respondeo tamen distinguendo Majorem: Illud filium adoptivum est effectus formalis primarius gratiæ habitualis, nego Majorem: secundarius, concedo Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam: nam licet à forma subiecto communicata non possit non præstare effectus formalis primarius, effectus tamen secundarius potest separari ab illa, ut patet in Sacramento altaris, ubi est quantitas panis sine extensione locali, quæ est effectus ejus secundarius. Et hoc maxime verum est, quando subiectum formæ est incapax recipiendi effectum secundarium, ut contingit in præsentī: cum enim adoptio extraneitatem in persona adoptata supponat, & Christus non sit persona extranea à Deo, quia ejus personalitas identificat sibi naturam divinam, in illo est incapax ut à gratia habituali recipiat effectum filiationis adoptivæ.

Ad confirmationem nego Majorem, ad id probandum, distinguenda est Major: Homo purus constituitur per gratiam spiritualiter genitus, quia ratione illius naturam divinam participat sub conceptu naturæ, & ad modum naturæ, concedo Majorem. Præcisè sub conceptu naturæ, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam licet per gratiam communicetur Christo ut homini Dei naturæ, sub conceptu naturæ divinæ participat, non tamen communicatur ad modum naturæ, sed ad modum proprietatis consequentis gratiam unionis: Ideo Christum ut hominē non constituit spiritualiter genitum: de ratione enim formæ constitutivæ genitum, & generationem terminantis, non solum est quod in se sit natura, sed etiam quod per se primò per actionem intendatur; unde quantum Spiritui Sancto natura divina per processionem communicetur, quia tamen per se primò non intenditur sub conceptu naturæ, illius processio generatio non est. Hæc solutio & doctrina fundamētū habet in D. Thom. infra q. 23. art. 4. ad 2. ubi dicit: *Gratia habitualis in Christo non facit de non filio filium adoptivum, sed est quidam effectus filiationis naturalis in anima Christi, secundum illud Ioan. 1. Verbum*

gloriam ejus quasi unigeniti à Patre, plenam gratia
veritatis. Si enim gratia habitualis in Christo non
facit filium adoptivum, quia est effectus conse-
quens gratiam unionis, eadem etiam ratione non
constituit Christum spiritualiter genitum.

Objicies secundo: Implicat Christum esse si-
mul Deum per essentiam, & Deum per participa-
tionem: At si habuisset præter gratiam unionis
gratiam habitualement creatam, fuisset Deus per
essentiam, ratione unionis hypostatica, utpote
quæ illi communicat subsistentiam cum natura
divina identificatam, & simul Deus per participa-
tionem, ratione gratiæ habitualis, est enim ipsa
formalis participatio naturæ divinæ: Ergo falsum
est, quod gratia habitualis creata fuerit in Chri-
sto. Major probatur: Esse Deum per essentiam,
est esse Deum totaliter & sine limitatione: & con-
trario est esse Deum per participationem, est esse
tale partialiter & limitatè: Sed implicat Chri-
stum esse Deum totaliter & partialiter, illimitatè
& limitatè: Ergo &c.

Respondeo distinguendo Majorem: Implicat
Christum secundum idem esse simul Deum per
essentiam, & Deum per participationem, con-
cedo. Secundum diversa, nempe esse Deum per es-
sentiam secundum subsistentiam divinam, & esse
Deum per participationem secundum naturam
humanam cui inhaeret gratia habitualis, nego
Majorem. Similiter distinguo Minorem. Si in
Christo extitisset gratia habitualis creata, fuisset
simul secundum idem Deus per essentiam & Deus
per participationem, nego Minorem: secundum
diversa, nempe Deus per essentiam, ut subsistens
subsistentia divinæ, & Deus per participationem
ut habens animam præditam gratiâ habituali,
concedo Minorem, & nego Consequentiam.

Instabis, non minus opponuntur esse Deum &
sanctum per essentiam & per participationem,
quam esse filium naturalem & adoptivum: Sed
quia Christus est Filius Dei naturalis, nequit esse
Filius Dei adoptivus, ut supra ostensum est: Ergo
cum sit Deus & sanctus per essentiam, nequit
esse Deus & sanctus per participationem, nec per
consequens habere gratiam habitualement, cujus
primarius effectus est constituere subiectum in
quo residet, Deum & sanctum per participatio-
nem.

Respondeo negando Majorem, quia cum dei-
tas & sanctitas competat supposito ratione natu-
ræ, ad denominationem Dei & sancti per essen-
tiam, & Dei ac sancti per participationem, suffi-
cit naturarum diversitas in eodem supposito, ut
secundum unam, Deus ac sanctus per essentiam
sit, & secundum aliam, Deus & sanctus per par-
ticipationem: filiatio autem non convenit ratio-
ne naturæ, sed ratione suppositi, ut docet D.
Thomas in 2. 2. art. 4. unde ad filiatiorem
adoptivam & naturalem requiritur supposito-
rum diversitas, & quia in Christo cum unitate
suppositi est diversitas naturarum, consequens
fit quod possit esse Deus & sanctus per essentiam,
& Deus ac sanctus per participationem, non autem
filius adoptivus & naturalis. Ita D. Thomas
in 3. dist. 13. quaest. 1. art. 1. ad 1.

Objicies tertio: Non stat cum eminenti con-
tinentia alicujus formæ, capacitas ad illam for-
maliter: nam quia Sol v. g. est calidus eminenter,
nequit esse calidus formaliter: At gratia habitua-
lis eminenter continetur à gratia unionis, quæ
humanitas Christi sanctificatur substantialiter, ut
disputatione præcedenti ostendimus: Ergo in illa

Tom. IV.

A non potest reperiri formaliter gratia habitualis,
quæ sanctificationem accidentalem ipsi tribuat.

Respondeo primò, Majorem non esse univer-
saliter veram, nam Deus continet omnes perfe-
ctiones simpliciter simplices eminenter forma-
liter, & Theologia est eminenter formaliter spe-
culativa & practica, & sensitivum ac vegetativum
formaliter simul & eminenter in anima rationali
continentur. Denique in natura eminenter effe-
ctivè continentur proprietates, & tamen est in
potentia ad illarum receptionem secundum esse
formale. Nec Sol ex solo capite continentia emi-
nentialis est incapax caloris formaliter, sed quia
est incorruptibilis, subindeque incapax recipi-
endi qualitates alterativas.

Respondeo secundò, distinguendo Majorem,
& illam negando de continentia eminenti quæ
est purè effectiva, illamque concedendo de con-
tinentia eminenti, quæ non solum est effectiva
rei, sed etiam executiva effectuum quas illa po-
test præstare: gratia autem unionis, licet effectivè
& causaliter seu radicaliter gratiam habitualement
contineat, sicut essentia continet suas proprie-
tates, ut infra dicemus; illam tamen non continet
eminenter executive, hoc est exequendo quod
à gratia habituali præstatur: non enim potest ani-
mam Christi elevare ad hoc ut radicaliter conti-
neat actus supernaturales videndi & amandi
Deum, quod præstat gratia habitualis, ut articu-
lo sequenti patebit.

§. III.

Corollarium notatu dignum.

EX dictis colligitur, gratiam habitualement fuisse
infusam animæ Christi ab initio suæ conce-
ptionis: cum enim sequatur ad unionem hypo-
staticam, & ab ipsa ut rivulus à fonte promanet,
eodem momento quo Christi anima gratiam
unionis habuit, gratiâ quoque habituali ornata
fuit. Unde Luca 1. dicitur, quod ex te nascetur
sanctum, vocabitur Filius Dei. Ubi observandum
est, quod non dixit Angelus, quod ex te nasce-
tur erit sanctum, sed quod ex te nascetur san-
ctum, ut videlicet significaret, Christum ex
tempore quo conceptus est, habuisse sanctitatem
& gratiam habitualement. Dicitur etiam Isaia 11.
Spiritus Sanctum requievisse supra florem egre-
dientem de radice Jesse: hoc est super Christum,
cum primum conceptus est. Eodem modo aptare
hic possumus omnia loca quibus Christus unctus
dicitur à Spiritu Sancto, quod de collatione gra-
tiæ factæ animæ Christi, præter terminationem
humanitatis, & sanctificationem ejus substantia-
lem, est accipiendum. Ea autem unctio facta est
in primo momento quo Christus est productus,
qui idcirco ab eo temporis puncto Christus est
dictus, ut sanctus Damascenus 4. fidei cap. 6.
probat ex Nazianzeno, Cyrillo Alexandrino, &
Athanasio.

Nec obstat quod D. Hieronymus Isaia 61.
censuerit prophetiam de Christo ungendo Spi-
ritu Domini, impletam esse in baptismo, cum Spi-
ritus Sanctus in Christum descendit, columbæ spe-
cie: quod refert illud ipsemet Christi, qui Luca
4. statim à baptismo ingressus Synagogam, &
interpretatus de se illud Isaia: Spiritus Domini
super me, ed quid unxit me, addit: Hodie impleta
est hæc prophetia. Non obest, inquam, nam ut in-
terpretatur Toletus in cap. 1. Joan. annot. 71. hæc

Yyy 2

verba